

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) ได้จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 ซึ่งได้เห็นชอบในหลักการโครงการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรชุมชนตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยคำนึงถึงอาชีพหลักของเกษตรกรแต่ละพื้นที่เป็นสำคัญ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่เกษตรกร การวางแผนพัฒนาการเกษตรในระดับตำบล การให้บริการด้านการพัฒนาการเกษตรที่มีลักษณะผสมผสาน สามารถบริการ ณ จุดเดียว (one stop service) โดยปรับเปลี่ยนระบบการทำงานของส่วนราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในระดับท้องถิ่น ให้มีการบูรณาการทุกหน่วยงานทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง โดยปัญหาและความต้องการของเกษตรกรเป็นหลัก ดำเนินการผ่านศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลโดยมีคณะกรรมการบริหาร ศบกต. เป็นผู้ดำเนินการภายใต้การสนับสนุนจากภาครัฐและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประชากรในตำบลเขาสามสืบลี้อยู่ละ 98 (องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสืบลี แผนสามปี 2555-2557) ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และประมง จากปัญหารายได้น้อยของเกษตรกร ระดับการศึกษาของเกษตรกรน้อย เส้นทางคมนาคมในการติดต่อกับสำนักงานเกษตรอำเภอหรือส่วนราชการอื่นๆ ไม่สะดวก การขาดทักษะด้านการผลิตผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร ปัญหาภัยธรรมชาติต่างๆ การไม่ได้รับความสะดวกต่างๆ เหล่านี้ ทางสำนักงานเกษตรอำเภอเขาฉกรรจ์จึงจัดตั้งคณะทำงานผ่านศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ภายใต้การถ่ายโอนภารกิจระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตรและกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสืบลีเป็นที่ตั้งทำการศูนย์ฯ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้บริการด้านการเกษตรของตำบล รวมทั้งจุดสาธิตการเกษตรและได้ให้บริการกับเกษตรกรในตำบลเขาสามสืบลีและตำบลข้างเคียง ศบกต. เขาสามสืบลีจึงเป็นจุดประสานงานและเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขาสามลึงมีข้อดีคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ถึงที่ตั้งของที่ทำการศูนย์ฯ การให้บริการด้านการเกษตรและการช่วยเหลือเกษตรกรของศูนย์ฯ มีด้านใดและเรื่องใดบ้าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีใครบ้าง ไม่ทราบแหล่งศึกษา ดูงานที่เป็นของศูนย์ฯ ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงศึกษาการบริการที่มาจากการดำเนินงานและความพึงพอใจต่อการดำเนินงานและการบริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขาสามลึง เพื่อนำปัญหาและข้อเสนอแนะไปปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
- 2.2 เพื่อศึกษาความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- 2.3 เพื่อศึกษาการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขาสามลึง
- 2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขาสามลึง
- 2.5 เพื่อศึกษาการบริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขาสามลึง
- 2.6 เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการบริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขาสามลึง
- 2.7 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริการของศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว ได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาดังในภาพที่ 1.1 ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

4.1 ขอบเขตเชิงพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาการบริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว

4.2 ขอบเขตเชิงเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษา การบริการจากการดำเนินงาน และความพึงพอใจของเกษตรกรในตำบลเขาสามสิบที่เข้ารับบริการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ซึ่ง การดำเนินงานของศูนย์ฯ ประกอบด้วย การบริหารงาน ศูนย์ฯ การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ การเตือนภัย และการพยากรณ์ ส่วนการบริการของศูนย์ฯ ได้แก่ การบริการ ณ ที่ทำการศูนย์ฯ การบริการจุดสาธิต และการบริการคลินิกเคลื่อนที่ทางการเกษตร

4.3 ขอบเขตเชิงเวลา การวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูล จากเกษตรกรที่เข้ารับบริการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว ในเดือนตุลาคม 2555 ถึง เดือนกันยายน 2556 จำนวน 3 ครั้งขึ้นไป

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล หมายถึง ศูนย์ที่ให้บริการด้านการเกษตรแบบครบวงจรแก่เกษตรกรในตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว

5.2 การดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว ได้แก่ การบริหารศูนย์ฯ การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ และการเตือนภัยและการพยากรณ์

5.3 การบริการ หมายถึง การให้บริการจากการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในด้านต่างๆ ทางเกษตรกับเกษตรกร ได้แก่ การบริการ ณ ที่ทำการศูนย์ฯ การบริการจุดสาธิต และการบริการคลินิกเคลื่อนที่ทางการเกษตร

5.4 คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล หมายถึง คณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล สถาบันเกษตรกร อาสาสมัครเกษตร ผู้แทนเกษตรกร ผู้แทนหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในตำบล

เขาสามลิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว ที่มีคำสั่งแต่งตั้งจากนายอำเภอ

5.5 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล หมายถึง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในตำบลและได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขาสามลิบ

5.6 จุดสาธิต หมายถึง ฟาร์มของเกษตรกรที่ดำเนินงานจนประสบความสำเร็จในอาชีพ สามารถเป็นตัวอย่างในการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติของเกษตรกรในตำบล และเจ้าของเป็นวิทยากรประจำจุดสาธิตในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร

5.7 เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้แก่ การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และประมง ในตำบลเขาสามลิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว

5.8 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการให้บริการและการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขาสามลิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว

5.9 การบริหารศูนย์ฯ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานศูนย์ฯ การจัดประชุมประจำเดือน และการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขาสามลิบ

5.10 การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล หมายถึง การจัดทำเวทีชุมชนเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการ โดยให้เกษตรกรในตำบลมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

5.11 การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ หมายถึง การประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางการเกษตร กิจกรรมต่างๆ ที่ศูนย์ฯ กำลังดำเนินงาน และโครงการที่ประสบความสำเร็จของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขาสามลิบ

5.12 การเตือนภัยและการพยากรณ์ หมายถึง การเตือนการระบาดของศัตรูพืช ภัยธรรมชาติ ภัยเศรษฐกิจ การพยากรณ์การปลูกพืชของตำบล การรายงานสถานการณ์การตลาดสินค้าเกษตร

5.13 การบริการ ณ ที่ทำการศูนย์ฯ หมายถึง การบริการด้านสถานที่ให้บริการ การเปิดให้บริการของที่ทำกร การรับเรื่องราวร้องทุกข์ และการบริการข้อมูล เอกสารวิชาการต่างๆ

5.14 การบริการจุดสาธิต หมายถึง การให้บริการความรู้แก่ผู้ศึกษาดูงาน ณ ฟาร์มของเกษตรกร ที่กำหนดให้เป็นจุดเรียนรู้ของศูนย์ฯ

5.14 การบริการคลินิกเคลื่อนที่ทางการเกษตร หมายถึง การจัดนิทรรศการให้ความรู้กับเกษตรกรนอกที่ทำกรศูนย์ฯ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 หาข้อเสนอแนะในการให้บริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขาสามสืบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว

6.2 นำผลการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

6.3 เป็นแนวทางในการวางแผนงาน/โครงการและงบประมาณของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

6.4 นำข้อมูลไปเป็นแนวทางการบูรณาการโครงการต่างๆ ของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขาสามสืบ จากข้อเสนอแนะของเกษตรกรเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

